

Försäkringsvillkor

Traditionell försäkring för ålderspension enligt PPA13

Försäkringsvillkor 0522
SAS – Svensk Pilotförening (SPF)
Försäkringsvillkoren gäller från och med 1 juli 2025 för försäkringar tecknade från och med 1 maj 2013.
Folksam Tjänstepension AB

Folksam

S12051 25-07

Innehåll

Försäkringen i korthet ... 3

Försäkringen ... 4
Försäkringsgivare ... 4
Kollektivavtalsparter ... 4
Försäkringstagare ... 5
Försäkrad ... 5
Förmånstagare ... 5
Nämnd ... 5
Valcentral ... 5

Försäkringsavtalet ... 5
Tiden för Folksams försäkringsansvar ... 6
Premie ... 6
Ändring av försäkringsvillkoren ... 6

Traditionell försäkring i Folksam ... 6
Så här placeras dina premier ... 6
Pensionskapital ... 6
Fördelning av tilldelning av överskott ... 7
Kollektiv konsolideringsnivå ... 7

Ålderspensionens utformning ... 7
Så här fungerar garantin för din ålderspension ... 7
Återbetalningsskyddets utformning ... 8
Ålderspension med återbetalningsskydd ... 8
Hälsoprövning ... 8
Förmånstagarförordnande ... 8

Flytträtt ... 10
Inflytt – Flytta intjänat pensionskapital till Folksam ... 10
Utflytt – Flytta intjänat pensionskapital från Folksam ... 10

Utbetalning av pension ... 11
Så här betalas ålderspensionen ut ... 11
Förtida uttag av ålderspension ... 11
Uppskjutet uttag av ålderspension ... 11
Annan utbetalningstid för ålderspension ... 11
Överskott under utbetalningstid ... 12
Exempel – Tilläggsbelopp ... 12
Utbetalningstermin ... 12
Tidpunkt för utbetalning samt räntebestämmelser ... 13
Force majeure ... 13

Avgifter och skatter ... 13
Avgifter ... 13
Skatter ... 13

Övrigt ... 14
Information om försäkringen ... 14
Behandling av personuppgifter ... 14

Om du inte är nöjd ... 15

Begreppsförklaringar ... 16

Försäkringen i korthet

Försäkringen – Traditionell tjänstepensionsförsäkring för ålderspension enligt PPA13, nedan kallat PPA13, tryggar din rätt till tjänstepension. Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att du omfattas av försäkringen.

Valcentral
Skandikon är administratör och valcentral för PPA13.

Försäkringsgivare
Försäkringsgivare är Folksam Tjänstepension AB, organisationsnummer 559337-6741, i dessa försäkringsvillkor benämnt Folksam.

Försäkrad
Försäkringen grundar sig på kollektivavtal för svenskavlönade piloter anställd hos SAS som omfattas av PPA13. Den anställde betraktas som försäkrad och benämns i dessa försäkringsvillkor i du-form.

Försäkringstagare
Din arbetsgivare är försäkringstagare och betalar premien. Du betraktas dock som försäkringstagare i fråga om:
- rätten till pension
- rätten att välja bort återbetalningsskydd och förmånstagare
- rätten att ändra försäkringen
- rätten att flytta intjänat pensionskapital.

Traditionell försäkring i Folksam
Premien placeras i en traditionell försäkring hos Folksam, som ansvarar för förvaltningen av din pension. Premien placeras i olika tillgångsslag.

Försäkringen har ett garanterat pensionsbelopp.

Ditt garanterade pensionsbelopp byggs upp genom inbetalning av premier. Varje inbetald premie ökar det garanterade pensionsbeloppets storlek. Ökningen beräknas med de antaganden om framtida ränta (garantiränta), livslängd, skatt och omkostnader som gäller vid inbetalningstillfället. För aktuell garantiränta, se folksam.se.

Folksam delar upp varje premiebetalning i en del som används för beräkning av garanterat pensionsbelopp och en återstående del som utgör överskott på försäkringen enligt en fördelning som Folksam bestämmer.

Premie
Premien bestäms av kollektivavtalsparterna.
Din arbetsgivare betalar in premien till Skandikon, som vidarebefordrar den till Folksam.

Ålderspension
Försäkringen ger dig ålderspension från 65 års ålder och utbetalningen pågår livet ut, om du inte meddelar annat.

Utbetalningen består av ett garanterat pensionsbelopp. Eventuella överskott i försäkringen betalas ut till dig som tilläggsbelopp.

Pensionen beskattas som inkomst av tjänst och i samband med utbetalning gör Folksam avdrag för preliminär skatt.

Innan du börjar lyfta ålderspensionen kan du välja:
- att flytta pensionskapitalet till en annan försäkringsgivare, som kollektivavtalsparterna godkänt, se *Flytträtt*
- att ta ut pensionen under en begränsad tid, se *Utbetalning av pension*
- en annan pensioneringstidpunkt, se *Utbetalning av pension.*

Återbetalningsskydd
Om du har återbetalningsskydd kommer förmånstagare att få utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Återbetalningsskyddet medför att din egen ålderspension blir något lägre då du inte får ta del av arvsvinsterna, se *Begreppsförklaringar*.

Om återbetalningsskydd saknas kommer ingen utbetalning att ske vid ditt dödsfall, och försäkringen upphör.

Avgifter och skatter
För att förvalta din tjänstepension tar Folksam ut avgifter, som kollektivavtalsparterna har godkänt. Avgifterna kan ändras.

För närvarande tar Folksam ut följande avgifter:
- 120 kronor per år i fast försäkringsavgift
- 0,60 procent på förvaltat pensionskapital.

På folksam.se redovisas de aktuella avgifterna.

Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

Flytt av intjänat pensionskapital
Du kan flytta intjänat pensionskapital till Folksam från annan försäkringsgivare som kollektivavtalsparterna godkänt. Du kan också flytta intjänat pensionskapital från Folksam till annan valbar försäkringsgivare.

Om du överväger att flytta ut ditt intjänade pensionskapital till fondförsäkring i stället, jämför då gärna den förvaltningsformen med traditionell försäkring, som nu gäller för din tjänstepension i Folksam, se *Traditionell försäkring i Folksam.*

Följ värdeutvecklingen
I det årliga pensionsbeskedet kan du se värdeutvecklingen och avgiftsuttagen i försäkringen under föregående år.

Om du inte är nöjd
Om du inte är nöjd med Folksams hantering av ditt ärende, ber vi dig kontakta oss. Vill du därefter gå vidare med ditt ärende, kan du bland annat kontakta Kundombudsmannen Folksam.

Om din fråga gäller tolkning eller tillämpning av kollektivavtalets bestämmelser kan du vända dig till den nämnd som kollektivavtalsparterna har inrättat för prövning av ärenden. Kontakta Skandikon för mer information.

Kontaktuppgifter
Se folksam.se för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.
Se skandikon.se för kontaktuppgifter inom Skandikon.

Försäkringen

Försäkringsgivare
Försäkringsgivare är tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänstepension AB med organisationsnummer 559337-6741, nedan kallat Folksam.

Folksam är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott från traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Huvudkontorets adress är Folksam, 106 60 Stockholm. För mer information om Folksam, gå in på folksam.se eller kontakta närmaste Folksamkontor.

Kollektivavtalsparter
Traditionell försäkring för ålderspension enligt PPA13 är en premiebestämd tjänstepension som grundar sig på kollektivavtal. Försäkringen gäller för svenskavlönade piloter som omfattas av följande pensionsplan:
- Ålderspension enligt PPA13, som är ett kollektivavtal tecknat mellan SAS och Svensk Pilotförening (SPF). Parterna benämns i dessa villkor kollektivavtalsparterna.

I dessa försäkringsvillkor används benämningen PPA13 för pensionsplanen ovan.

Försäkringstagare
Försäkringstagare är den anställdes arbetsgivare, som betalar hela premien för försäkringen.

Försäkrad
Försäkrad är den anställde, på vars liv försäkringen gäller. Detta förhållande kvarstår även efter det att anställningen upphört.

Den försäkrade betraktas dock som försäkringstagare i fråga om rätten till pension samt i fråga om rätten att välja bort återbetalningsskydd, och vem som ska vara förmånstagare. Den försäkrade betraktas också som försäkringstagare i fråga om rätten att ändra försäkringen och att flytta intjänat pensionskapital till annan valbar försäkringsgivare.

I dessa försäkringsvillkor benämns den försäkrade i du-form.

Förmånstagare
Om du har återbetalningsskydd, och avlider innan, under utbetalning eller under uppehåll av utbetalning av ålderspension, utbetalas försäkringen i stället till din/a förmånstagare.

För återbetalningsskyddet gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som anger till vem utbetalning ska ske vid ditt dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om du vill att utbetalning ska ske till någon annan, måste du anmäla detta genom ett skriftligt särskilt förordnande. Det är endast dina efterlevande som kan vara förmånstagare, se *Återbetalningsskyddets utformning.*

Nämnd
Kollektivavtalsparterna har träffat överenskommelse om inrättandet av en särskild nämnd, Pensionsnämnden, som svarar för tolkning och tillämpning av överenskommelse för pensionsplanen. Nämndens ledamöter utses av kollektivavtalsparterna. Läs mer under *Om du inte är nöjd.*

Valcentral
Kollektivavtalsparterna har gett Skandikon Administration AB, organisationsnummer 556023-4782, i dessa försäkringsvillkor kallat Skandikon, i uppdrag att vara administratör och valcentral för PPA13. Skandikon företräder de försäkringsgivare som kollektivavtalsparterna godkänt. Läs mer om valcentralen på skandikon.se

Försäkringsavtalet

Pensionsnämnden för PPA13 har givit Skandikon i uppdrag att för respektive arbetsgivare som omfattas av PPA13 teckna avtal med de försäkringsgivare som vid varje tidpunkt meddelar försäkring enligt PPA13. Detta avtal utgör även ett försäkringsavtal.

För försäkringsavtalet gäller dessa försäkringsvillkor, Folksams försäkringstekniska riktlinjer, försäkringsavtalslagen och svensk lag i övrigt samt vad som anges i försäkringsbeskedet. För försäkringsavtalet gäller dessutom vid var tid gällande överenskommelser mellan kollektivavtalsparterna.

Försäkringsavtalet grundas på de uppgifter som försäkringstagaren eller du har lämnat till Folksam. Om någon uppgift som försäkringstagaren lämnat är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges för sådant fall i försäkringsavtalslagen. Om sådan uppgift har lämnats av dig, tillämpas vad som skulle ha gällt om uppgiften hade lämnats av försäkringstagaren.

De uppgifter som lämnas till Folksam ligger till grund för försäkringsavtalet och registreras hos Folksam, läs mer under *Övrigt*.

Försäkringsavtalet grundas på kollektivavtal och kan inte sägas upp av Folksam.

Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att försäkringen har tecknats i Folksam.

Försäkringen får inte pantsättas, belånas, återköpas och inte heller ändras på så sätt att den upphör att vara pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Vid byte av arbetsgivare inom samma pensionsplan får försäkringen överlåtas till den nya arbetsgivaren.

Folksam lämnar kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen.

Tiden för Folksams försäkringsansvar
Försäkringsavtalet träder i kraft när Folksam har mottagit uppgift från Skandikon om att du omfattas av avtalet och har valt Folksam som försäkringsgivare. Försäkringsavtalet gäller till dess att utbetalningarna från försäkringen upphör eller att du flyttar ditt intjänade pensionskapital till annan valbar försäkringsgivare, se *Flytträtt*.

Försäkringsavtal som tecknats utan återbetalningsskydd upphör att gälla vid ditt dödsfall. Försäkringsavtal som tecknats med återbetalningsskydd upphör att gälla vid ditt dödsfall om förmånstagare saknas.

Premie
Premien bestäms av kollektivavtalsparterna.

Din arbetsgivare betalar in premien till Skandikon, som vidarebefordrar den till Folksam.

Om du är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller föräldraledig enligt socialförsäkringsbalken, kan arbetsgivaren ha rätt till premiebefrielse (avgiftsbefrielse). Premieinbetalningen upprätthålls då genom premiebefrielseförsäkringen, för vilken Folksam inte är försäkringsgivare.

Ändring av försäkringsvillkoren
Dessa försäkringsvillkor grundar sig på vid var tid gällande kollektivavtal om PPA13. Försäkringsvillkoren får anpassas till framtida ändringar och tillämpningar som beslutas av kollektivavtalsparterna eller av nämnd eller annat behörigt organ som är utsett av kollektivavtalsparterna. Ändringen ska vara godkänd av Pensionsnämnden.

Under försäkringstiden kan Folksam ändra försäkringsvillkoren med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndighets föreskrift eller rättstillämpning.

Folksam kan ändra försäkringsvillkoren även av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagaren, dig eller förmånstagaren.

Ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft månaden efter den månad då ändringen gjordes eller vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna bestämmer.

Traditionell försäkring i Folksam

Du är garanterad ett pensionsbelopp, se *Ålderspensionens utformning.*

Så här placeras dina premier
Vid traditionell försäkring är det Folksam som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag.

Målet för förvaltningen i Folksam är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges av lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksams interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn. Det finns även en målsättning att över tid förbättra tillgångsportföljens kvalitet ur ett hållbarhetsperspektiv.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna, får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet.

Pensionskapital
Med pensionskapital avses försäkringens aktuella värde, beräknat med hänsyn till:
- premieinbetalningar
- eventuella tillägg för arvsvinst
- förräntning
- utbetalningar av garanterat pensionsbelopp och eventuellt tilläggsbelopp
- minskning av värdet på grund av dödsfall
- avdrag för driftskostnader
- avdrag för avkastningsskatt, som Folksam betalar.

Pensionskapitalet påverkas av den verkliga avkastningen. Avkastningen på tillgångarna fördelas på försäkringen i form av återbäringsränta. För aktuell återbäringsränta, se folksam.se.

För försäkring utan fullständigt återbetalningsskydd tillförs försäkringen pensionskapital genom det överskott som uppstår då personer i försäkringskollektivet avlider, så kallad arvsvinst, se *Begreppsförklaringar.*

Avdrag för drifts- och skattekostnader utformas på sådant sätt att de sammantaget bedöms täcka de verkliga drifts- och skattekostnaderna. Kostnadsutjämning över tiden kan göras.

Pensionskapitalet är inte garanterat, utan kan både öka och minska. Folksam lämnar ingen utfästelse om dess framtida värdetillväxt.

Fördelning av tilldelning av överskott

Överskott uppstår om utvecklingen av kapitalavkastning, driftskostnader, livslängd och avkastningsskatt totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits vid fastställande av det garanterade pensionsbeloppet. Det är Folksams styrelse som avgör hur överskottet ska fördelas. Överskott tilldelas försäkringen i form av återbäring i samband med varje utbetalningstillfälle. Överskottet betalas ut som ett tilläggsbelopp.

En försäkringsandel av överskottet motsvaras av skillnaden mellan pensionskapitalet och det beräknade värdet av Folksams garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtalet med senast gällande antaganden.

Överskottsmedel kan i enlighet med Folksams bolagsordning även användas för att täcka förluster i Folksam. Överskottet utgör således en del av Folksams riskkapital och är inte garanterat förrän det tilldelats försäkringen.

Angående tilldelning av överskott under utbetalningstiden, se *Utbetalning av pension.*

Kollektiv konsolideringsnivå

Folksams kollektiva konsolideringsnivå är förhållandet mellan de totala tillgångarna och åtagandena gentemot försäkringstagarna i form av framtida utbetalningar och eventuellt tilläggsbelopp. Om de sammanlagda tillgångarna precis motsvarar de sammanlagda försäkringskapitalen är den kollektiva konsolideringsnivån 100 procent. Uppgift om konsolideringsnivån finns på folksam.se. Målet för konsolideringsnivån fastställs av styrelsen.

Återbäringsräntan kan alltid ändras och utjämnas över tiden, i syfte att långsiktigt upprätthålla målet för konsolideringsnivån. Återbäringsräntan kan variera mellan olika delbestånd.

Ålderspensionens utformning

Ålderspensionen betalas ut från och med den månad du fyller 65 år. Utbetalningen pågår livet ut. Inför din pensionering kan du ändra såväl pensioneringstidpunkt som utbetalningstid.

Ålderspensionen gäller i sin grundform med återbetalningsskydd. Det är du själv som avgör om återbetalningsskydd ska ingå, se *Återbetalningsskyddets utformning*. Om återbetalningsskydd saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör.

Så här fungerar garantin för din ålderspension

Ditt garanterade pensionsbelopp byggs upp genom inbetalning av premier. Varje inbetald premie ökar det garanterade pensionsbeloppets storlek. Ökningen beräknas med de antaganden om framtida ränta (garantiränta), livslängd, skatt och omkostnader som gäller vid inbetalningstillfället. För aktuell garantiränta, se folksam.se

Folksam delar upp varje premiebetalning i en del som används för beräkning av garanterat pensionsbelopp och en återstående del som utgör överskott på försäkringen enligt en fördelning som Folksam bestämmer.

Återbetalningsskyddets utformning

Det här kan du välja
Innan den första utbetalningen av livsvarig ålderspension kan du:
– välja den tid som försäkringen gäller med återbetalningsskydd så kallad garantitid.
Du anmäler ändringar av garantitiden till Folksam.

Ålderspension med återbetalningsskydd

Återbetalningsskydd innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Om du har återbetalningsskydd blir din ålderspension något lägre än om du inte har det, eftersom du inte får ta del av arvsvinsterna.

Om du har återbetalningsskydd gäller följande vid ditt dödsfall:

- *Om du avlider innan du har börjat lyfta ålderspensionen*, omvandlas din försäkring till ett återbetalningsskydd, som betalas ut till förmånstagare i 20 år. Utbetalningarnas storlek beror på pensionskapitalets värdeutveckling, dock utbetalas alltid minst det garanterade pensionsbeloppet.
- *Om du avlider under pågående utbetalning av livsvarig ålderspension*, omvandlas ditt pensionskapital till ett återbetalningsskydd som betalas ut till dina förmånstagare under resterande garantitid som du valt. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid ditt dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter. Se *Begreppsförklaringar.*
- *Om du avlider under pågående utbetalning av tidsbegränsad ålderspension*, omvandlas ditt pensionskapital till ett återbetalningsskydd som betalas ut till dina förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.
- *Om du avlider under uppehåll av livsvarig ålderspension*, omvandlas ditt pensionskapital till ett återbetalningsskydd som betalas ut till dina förmånstagare under resterande garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter. Se *Begreppsförklaringar.*
- *Om du avlider under uppehåll av tidsbegränsad ålderspension,* omvandlas pensionskapitalet till ett återbetalningsskydd som betalas ut till dina förmånstagare under resterande avtalad utbetalningstid.

Du kan ha en försäkring med återbetalningsskydd längst till och med att du fyller 90 år.

Du kan när som helst välja bort valt återbetalningsskydd.

Om du vill välja till, eller välja bort, återbetalningsskydd ska du göra det genom anmälan till Skandikon.

Hälsoprövning

Om du valt bort återbetalningsskyddet och vill välja till det igen inom tolv månader efter en så kallad familjehändelse, som att du har gift dig, blivit sambo eller fått barn, krävs ingen hälsoprövning.

Om du däremot vill välja till återbetalningsskydd vid en annan tidpunkt, utan samband med en inträffad familjehändelse, måste du fylla i en hälsodeklaration. Klarar du hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet för såväl intjänat pensionskapital som framtida premier. Klarar du inte hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet endast för framtida premier.

Det är Skandikon som gör hälsoprövningen.

Förmånstagarförordnande

Förmånstagarförordnandet fastställer till vem återbetalningsskyddet ska betalas ut vid ditt dödsfall, det vill säga vem som är förmånstagare. Om förmånstagaren avlider innan försäkringens hela värde har betalats ut, inträder annan förmånstagare, om sådan finns. Om förmånstagare saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör. Vid försäkringens tecknande gäller ett generellt förmånstagarförordnande, som du kan ändra.

Om du vill ändra det generella förordnandet, måste du göra en skriftlig anmälan till Skandikon, som ansvarar för förmånstagarregistret.

Generellt förmånstagarförordnande
Om du inte har anmält annat, kommer utbetalning att ske till förmånstagare enligt denna ordningsföljd:
1. Din make/registrerade partner/sambo.
2. Dina arvsberättigade barn.

Make/registrerade partner är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad/upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Särskilt förmånstagarförordnande
Du kan skriftligen anmäla en eller flera av följande personer som förmånstagare, i valfri ordningsföljd och/eller med valfri fördelning av återbetalningsskyddet:
a. Din make/registrerade partner eller tidigare make/registrerade partner.
b. Din sambo eller tidigare sambo.
c. Barn/styvbarn/fosterbarn till dig eller till någon person under a) eller b).

Make/registrerade partner är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad/upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Det särskilda förmånstagarförordnandet gäller till dess att du ändrar eller återkallar det.

Förmånstagares ändringsmöjligheter
Om du avlider innan utbetalning av ålderspension påbörjats, har förmånstagare rätt att i anslutning till dödsfallet begära att utbetalningstidpunkten för återbetalningsskyddet ska senareläggas. En ändring måste göras innan utbetalningen har påbörjats.

Förmånstagare ska anmäla ändringen till Folksam.

Avstående
Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin förmånstagarrätt. Ett avstående kan inte villkoras och avser alla framtida utbetalningar. I avstående eller avliden förmånstagares ställe inträder den förmånstagare som är närmast i tur enligt förordnandet. Har ett avstående gjorts och det senare kommer att saknas förmånstagare, inträder åter den som tidigare gjort avstående.

Vem är sambo?
Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden stadigvarande sammanbor med dig, under förutsättning att även du är ogift och att ni:
– har eller har haft eller väntar barn tillsammans
eller
– tidigare har varit gifta eller registrerade partner
eller i vart fall
– stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Vad gäller om flera barn är förmånstagare?
Finns det flera barn som är förmånstagare, fördelas återbetalningsskyddet i lika delar mellan dem, såvida inget annat anges.

Flytträtt

Det här kan du välja
Du kan välja att flytta intjänat pensionskapital till Folksam från annan, av kollektivavtalsparterna, godkänd försäkringsgivare.

Fram till tre månader innan din ålderspension börjar betalas ut, kan du välja att flytta ditt intjänade pensionskapital från Folksam till annan valbar försäkringsgivare.

Inflytt – Flytta intjänat pensionskapital till Folksam

Du kan flytta intjänat pensionskapital till Folksam från annan av kollektivavtalsparterna godkänd försäkringsgivare (avgivande försäkringsgivare). Flytt av intjänat pensionskapital från PPA13 utan återbetalningsskydd måste flyttas till motsvarande försäkring i Folksam. Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om du till exempel flyttar pensionskapital som avser PPA13 utan återbetalningsskydd, ska inflytt till mottagande försäkringsgivare ske till en försäkring som också avser PPA13 utan återbetalningsskydd.

Samma regler gäller vid inflytt av pensionskapital från:
- PPA13 med återbetalningsskydd.

Vid inflytt av pensionskapital från traditionell försäkring övergår försäkringsansvaret till Folksam vid närmaste efterföljande månadsskifte som inträffar två månader efter det att definitiv flyttbegäran mottagits av avgivande försäkringsgivare.

Vid inflytt av pensionskapital från fondförsäkring övergår försäkringsansvaret till Folksam två veckor efter det att definitiv flyttbegäran mottagits.

Folksam har rätt att, vid placering i traditionell förvaltning i Folksam, dela upp överfört försäkringskapital i ett överskott och en återstående del som används för att bestämma ett garanterat försäkringsbelopp enligt en fördelning som Folksam bestämmer.

Om du har flyttat pensionskapitalet och vill flytta det igen, kan du göra det tidigast efter tolv månader (räknat från den förra flytten).

Utflytt – Flytta intjänat pensionskapital från Folksam

Fram till tre månader innan din ålderspension helt eller delvis börjar betalas ut, kan du välja att flytta intjänat pensionskapital från Folksam till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare (mottagande försäkringsgivare). Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om du till exempel flyttar pensionskapital som avser PPA13 utan återbetalningsskydd, ska inflytt till mottagande försäkringsgivare ske till en försäkring som också avser PPA13 utan återbetalningsskydd.

Samma regler gäller vid utflytt av pensionskapital från:
- PPA13 med återbetalningsskydd.

Flytten ska avse allt intjänat pensionskapital i försäkringen.

Om du har flyttat pensionskapitalet och vill flytta det igen, kan du göra det tidigast efter tolv månader (räknat från den förra flytten).

Bestämning av flyttbart pensionskapital

Värdet av en försäkring vid flytt kan aldrig överstiga försäkringskapitalet. Om konsolideringsnivån för Folksam (utom gren Kooperativ tjänstepension) är lägre än 104 procent, vid tidpunkten för flytt, kan försäkringskapitalet reduceras med lika många procentenheter som konsolideringsnivån ligger under 104 procent. Försäkringskapitalet kan också reduceras om Folksams solvenssituation är sådan att åtagandena mot kvarvarande försäkringstagare riskeras.

Flyttprocess
Flytt ska ske enligt regler som Pensionsnämnden bestämmer. Reglerna i inkomstskattelagen ska följas. Du har rätt att ångra flytten, se reglerna för ångerrätt på skandikon.se

Du gör din anmälan om flytt hos Skandikon.

Vid flytten övergår försäkringsansvaret till den mottagande försäkringsgivaren vid närmaste efterföljande månadsskifte, som inträffar två månader efter det att Folksam mottog definitiv flyttbegäran. Inom två veckor efter nämnda månadsskifte måste det intjänade pensionskapitalet flyttas (flyttidpunkten).

Om Folksam genomför flytten mer än 14 kalenderdagar efter den angivna flyttidpunkten ska räntekompensation tillföras det flyttade pensionskapitalet. Räntekompensation beräknas från och med 14 kalenderdagar efter flyttidpunkten till och med den tidpunkt då överföring av pensionskapitalet genomförs. Räntekompensation beräknas med ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår. Ränta betalas inte ut om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

Inom 30 kalenderdagar från det att flytten genomförts skickar Folksam kontrolluppgift om flytten till Skatteverket.

Vid dödsfall efter att begäran om flytt har inkommit till Folksam, avbryts flytten.

Flyttavgift
För flytten har Folksam rätt att ta ut en avgift, som godkänts av kollektivavtalsparterna, se *Avgifter och skatter.*

Utbetalning av pension

Det här kan du välja
Inför utbetalning av ålderspension kan du:
- ändra till annan pensioneringstidpunkt än 65 år. Pensioneringstidpunkten kan vara lägst 55 år (förtida uttag). Du kan också välja en pensioneringstidpunkt som är högre än 65 års ålder (uppskjutet uttag) dock senast vid 85 års ålder.
- ändra från livsvarig till tidsbegränsad utbetalningstid, lägst 5 år och högst 20 år.

Anmälan om ändring av pensioneringstidpunkt, utbetalningstid och partiellt uttag görs till Folksam.

Så här betalas ålderspensionen ut
Ålderspensionen betalas ut månadsvis i efterskott från och med den månad du fyller 65 år. Minst tre månader innan du fyller 65 år får du information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Förtida uttag av ålderspension
Du kan lyfta din ålderspension före 65 års ålder, dock tidigast från och med månaden efter det att du har fyllt 55 år.

Uppskjutet uttag av ålderspension
Du kan börja lyfta din pension senare än vid ordinarie pensionsåldern 65 år, dock senast vid 85 års ålder. Om du inte begär uppskjutet uttag, sker utbetalning från 65 års ålder.

Annan utbetalningstid för ålderspension
Du har rätt att ändra utbetalningstid för ålderspensionen. I stället för livsvarig utbetalningstid kan du välja en tidsbegränsad utbetalningstid, lägst fem år. Om du gör ett förtida uttag vid 62 års ålder så kan utbetalningstiden vara som lägst tre år, förutsatt att utbetalningen upphör vid 65 års ålder. Om du gör ett förtida uttag vid 61 års ålder så kan utbetalningstiden vara som lägst fyra år, förutsatt att utbetalningen upphör vid 65 års ålder. Om du har ändrat utbetalningstid för din ålderspension ändras också garantitiden, se *Återbetalningsskyddets utformning.*

Det här kan du välja
Efter att utbetalning av ålderspension startats kan du:
- Begära uppehåll med utbetalning.
- Förlänga utbetalningstiden.

Anmälan om ändring av uppehåll, förlängning av utbetalningstid görs till Folksam.

Förlänga utbetalningstid under pågående utbetalning
Vid temporär utbetalning av din ålderspension kan du förlänga utbetalningstiden under pågående utbetalning.

Du kan begära en förlängning av utbetalningstiden fram till och med månaden innan ändringen ska börja gälla.

Du kan förlänga utbetalningstiden vid ett eller flera tillfällen, dock högst till totalt 20 år räknat från det att utbetalningen startades, om du inte väljer livsvarig utbetalning. Du kan också ändra din begäran och förlänga utbetalningstiden ytterligare, fram till och med månaden innan den ska börja gälla. Förkortning av utbetalningstiden är inte möjlig under pågående utbetalning.

Uppehåll med utbetalning
Du kan vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i utbetalningen av din ålderspension. Uppehållet måste omfatta hela den ålderspension som utbetalas från den aktuella försäkringen, då det är inte möjligt att pausa del av utbetalningen.

Du kan begära uppehåll i din pensionsutbetalning fram till och med månaden innan uppehållet ska börja gälla.

Uppehåll i utbetalningen från en försäkring kan endast begäras för en period åt gången. Du har rätt att ändra den tidpunkt då utbetalningen ska återupptas efter ett uppehåll. Du kan ångra eller ändra din begäran om uppehåll fram till och med månaden innan ändringen träder i kraft.

Överskott under utbetalningstid
Försäkringen tilldelas överskott i form av återbäring, och betalas ut som ett tilläggsbelopp. Tilläggsbeloppet räknas fram vid utbetalningstillfället och omprövas sedan varje år under den tid som försäkringen betalas ut. Beloppet kan både öka och minska. Så här räknas det fram:

Exempel – Tilläggsbelopp
Det totala utbetalningsbeloppet jämförs med ditt garanterade pensionsbelopp.
Om det totala utbetalningsbeloppet är större än det garanterade pensionsbeloppet, betalas ett tilläggsbelopp ut.

	Tilläggsbelopp
Det totala pensionsbeloppet	**Det garanterade pensionsbeloppet**

Fördelat på förväntat antal utbetalningar.

Utbetalningstermin
Utbetalningstermin, det vill säga med vilken regelbundenhet pensionen betalas ut, är normalt månadsvis i efterskott. Om det totala utbetalningsbeloppet för perioden understiger två procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.
Om pensionskapitalet vid utbetalningstidpunkten är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet när utbetalningen ska påbörjas, har Folksam rätt att lösa in försäkringen med ett engångsbelopp.

Tidpunkt för utbetalning samt räntebestämmelser
Utbetalning ska normalt ske senast en månad efter det att du eller någon annan som gör anspråk på pensionen fullgjort vad som krävs för utbetalning. Finns det anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt.

Vid dröjsmål med utbetalning utges ränta enligt räntelagen.

Även om dröjsmål inte föreligger utges ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår.

Ränta betalas inte ut om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

Force majeure
Om dröjsmål med utbetalning uppstår genom myndighetsåtgärd, krigshandling, terroristhandling, strejk, bojkott, blockad eller liknande händelse, ansvarar inte Folksam för förlust som detta kan medföra.

Så här går anmälan om dödsfall till
Vid dödsfall ska anmälan göras till Skandikon snarast möjligt. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska bifogas anmälan. På begäran ska kompletterande handlingar och uppgifter i övrigt, som är av betydelse för bedömning av rätten till utbetalning, lämnas.

Avgifter och skatter

Avgifter
Under försäkringstiden uppkommer kostnader för administration och kapitalförvaltning. Folksam har rätt att ta ut vid var tid gällande avgifter, godkända av kollektivavtalsparterna. Avgifterna kan ändras.

Försäkringsavgift
Försäkringsavgiften kan bestå av en fast årlig avgift och en avgift på pensionskapitalet. Den fasta avgiften tas ut genom att en tolftedel av avgiften dras från försäkringens pensionskapital varje månad.

För närvarande tar Folksam ut följande avgifter:
- 120 kronor per år i fast försäkringsavgift
- 0,60 procent på förvaltat pensionskapital.

Kapitalförvaltningsavgift
Innan kapitalavkastningen fördelas på din försäkring tar Folksam ut en kapitalförvaltningsavgift.

Flyttavgift
Flyttavgiften, som dras från det flyttbara pensionskapitalet, är för närvarande 700 kronor samt 1 procent på flyttat pensionskapital.

Övriga avgifter
Inga extra avgifter tas ut för pensionsutbetalning eller vid ändring av försäkring.

Se folksam.se för aktuell information om avgifter.

Skatter

Avkastningsskatt
Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

Inkomstskatt
Din utbetalning från försäkringen beskattas som inkomst av tjänst. Folksam gör avdrag för preliminär skatt.

Övrigt

Information om försäkringen

Pensionsbesked
Varje år får du pensionsbesked från Folksam.

Förmånstagarförordnande
Har du frågor om ditt förmånstagarförordnande ska du vända dig till Skandikon.

Information innan utbetalning
Minst tre månader innan du fyller 65 år får du en kortfattad information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Information till din arbetsgivare
Din arbetsgivare har rätt att från Folksam få del av information som behövs för bedömning av rätten till avdrag för pensionskostnader. Arbetsgivaren har också rätt att av Folksam begära annan information rörande försäkringen.

Behandling av personuppgifter
Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi dina personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även dina uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla dina personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig och för att utveckla våra produkter och tjänster. Hur vi behandlar dina personuppgifter beror på vilka produkter du har hos oss. På www.folksam.se/personuppgifter hittar du mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter. Där kan du bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur du utövar dina rättigheter. Du kan även kontakta vår kundservice på 0771-950 950.

Skaderegistrering
Folksam använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att Folksam får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annan försäkringsgivare. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till bland annat försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Om du inte är nöjd

Vänd dig först till oss på Folksam

Om du har frågor om behandlingen av ditt ärende, ta i första hand kontakt med ärendets handläggare, som kan ge dig förklaringar och kompletterande upplysningar.

Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det omprövat hos Folksam eller överprövat enligt nedan.

Genom konsumentvägledaren i din kommun eller genom Konsumenternas försäkringsbyrå kan du få vägledning i frågor som rör försäkring och sparande enligt nedan.

Din rätt till överprövning av ditt ärende

Om du inte är nöjd med Folksams beslut eller handläggning kan du begära att få ditt ärende prövat hos Kundombudsmannen Folksam. Om det därefter föreligger tvist kan du begära överprövning i allmän domstol.

Om ditt ärende gäller tolkning av PPA13 prövas din fråga i första hand i nämnd, se nedan. Om det därefter föreligger tvist har part i tvisten rätt att hänskjuta frågan för slutligt avgörande till pensionsskiljenämnd enligt pensionsplanens bestämmelser.

Kundombudsmannen Folksam

Kundombudsmannen Folksam är en fristående och opartisk instans som kostnadsfritt prövar de flesta försäkrings-, sparande och skadeärenden. Anmälan måste göras inom ett år från det att Folksam lämnat slutligt besked.
Telefon: 0771-655 253
Webb: Kundombudsmannen - Vårt oberoende är en extra trygghet - Folksam

Nämnder

Kollektivavtalsparterna har träffat överenskommelser om en särskild nämnd, Pensionsnämnden som svarar för tolkningen av pensionsplanerna. Försäkringstagare eller du som försäkrad kan begära att fråga som angår er ska prövas av nämnden.

Om ett ärende har prövats av Pensionsnämnden och tvist om tolkning eller tillämpning av försäkringsvillkoren eller försäkringsavtalet i övrigt föreligger, kan part hänskjuta tvisten till Pensionsskiljenämnden för avgörande. Skiljenämnden består av ledamöter utsedda av kollektivavtalsparterna. Det går också att få rättslig prövning genom att talan väcks i allmän domstol, under förutsättning att saken inte tidigare avgjorts genom skiljedom.

Allmän domstol

Tvist med Folksam kan prövas av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan du få ersättning därifrån för en del av kostnaderna. Du måste i så fall kontakta advokat eller annat lämpligt ombud, som kan godkännas av Nämnden för Rättsskyddsfrågor (FNR).

Konsumentvägledning

– Konsumenternas försäkringsbyrå
Konsumenternas försäkringsbyrå ger kostnadsfri vägledning i frågor som rör försäkring, men prövar inte enskilda tvister.
Adress: Box 242 15, 104 51 Stockholm
Telefon: 0200-22 58 00
konsumenternas.se

– Kommunal konsumentvägledning
Kommunal konsumentvägledning finns i många kommuner och ger kostnadsfri hjälp i försäkringsärenden.

Begreppsförklaringar

Arvsvinst
Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

Flytträtt
Villkor i försäkring som gör det möjligt för försäk-ringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta pensionskapital från en för- säkringsgivare till en annan eller från en förvaltningsform till en annan.

Förmånstagare
Person som har rätt att få utbetalning från försäkringen.

Försäkrad
Fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller. För denna försäkring är det den anställde som är försäkrad och i dessa försäkringsvillkor benämns den försäkrade i du-form.

Försäkringsgivare
Försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med. För försäkring i dessa villkor är tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänste-pension försäkringsgivare.

Försäkringshandlingar
Försäkringsbesked
Innehåller upplysningar om försäkringens omfattning.

Försäkringsvillkor
Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

Försäkringstagare
Fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsgivare eller som har övertagit en försäkring. För denna försäkring är det arbetsgivaren som är försäkringstagare.

Försäkringstid
Försäkringens giltighetstid.

Garanterat pensionsbelopp
Det lägsta pensionsbelopp som Folksam garanterar att betala ut enligt försäkringsavtalet och enligt gjorda inbetalningar.

Garantitid
Den utbetalningstid som gäller för återbetalningsskydd med avdrag för tid som pensionen ut-betalats eller varit i uppehåll. Garantitiden kan som längst vara 20 år och som kortast 5 år.

Prisbasbelopp
Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen.

Reallokering
Reallokering betyder återtag, det vill säga att försäkringsgivaren minskar det preliminärt för-delade överskottet på försäkringen.

Tillgångsslag
Tillgångar som försäkringens premier placeras i, till exempel aktier och fastigheter.

Traditionell försäkring (förvaltning)
Förvaltningsform som innebär att försäkringsgivare bestämmer hur pengarna ska placeras och som normalt innehåller någon form av garanti.

Återbetalningsskydd
Efterlevandeskydd som innebär att hela eller en del av pensionskapitalet betalas ut till för-månstagare vid den försäkrades död.